

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

De Toermalijn, Vrije school voor de Bollenstreek

Plaats : Hillegom
BRIN nummer : 24RB|C1
Onderzoeksnummer : 290755
Datum onderzoek : 4 november 2016
Datum vaststelling : 18 januari 2017

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	EINDOORDEEL	7
3	TOELICHTING	9
4	REACTIE VAN HET BESTUUR	15
5	OPZET VAN HET ONDERZOEK	17

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 4 november 2016 een onderzoek uitgevoerd op De Toermalijn naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Wij hebben voor de school een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten risicovol zijn en dat er risico's zijn in de kwaliteit van het onderwijsleerproces.

Op 14 oktober 2016 hebben wij de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bestuur besproken. Naar aanleiding van dit gesprek hebben wij besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen vast te stellen.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 19 april 2011 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten, en het onderwijsleerproces op De Toermalijn. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 5 juli 2011. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd.

Op 18 juni 2012 is een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd. Hoewel de ontwikkeling nog pril en niet op alle fronten stabiel was, heeft de inspectie het team vertrouwen gegeven en het basisarrangement toegekend. De analyse, afstemming en gehele kwaliteitszorg zijn toen genoemd als verbeterpunten.

2 EINDOORDEEL

De kwaliteit van het onderwijs vertoont belangrijke tekortkomingen en hebben wij als zwak beoordeeld. Om deze reden kennen wij aan De Toermalijn een aangepast arrangement zwak toe. De school valt onder intensief toezicht. Met het bestuur is afgesproken dat de onderwijskwaliteit in juni 2018 weer van voldoende niveau is. Wij voeren in het tweede kwartaal van 2018 een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (okv) uit om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven. Verder maken wij nadere afspraken met het bestuur over een tussentijds kwaliteitsonderzoek (tko) naar en voortgangsgesprekken over de bereikte verbeteringen. Deze afspraken leggen wij vast in een toezichtplan.

Belangrijkste bevindingen

- De eindopbrengsten laten een risicovol beeld zien.
- De doorgaande lijn in de school is versterkt door het maken van afspraken en de ondersteuning van de periodelessen door de invoering van methodes.
- Het lukt de leerkrachten nog niet om een doelmatige en interactieve les te geven, maar de eerste aanzetten hiertoe zijn in de lessen wel terug te zien.
- De onderwijsbehoeften van de leerlingen zijn onvoldoende in beeld (gebracht), waardoor de lessen nauwelijks aansluiten op wat de kinderen nodig hebben.
- In de afgelopen jaren is door de diverse directeuren te weinig gestuurd op de kwaliteit van het onderwijs aan de hand van sterke ambities onderbouwd door heldere doelen.

3 TOELICHTING

Hieronder staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren, zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Opbrengsten

Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1* De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.		•			
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

De eindopbrengsten van De Toermalijn zijn als voldoende beoordeeld, maar laten een risicovol beeld zien. In 2014 behaalden de leerlingen een resultaat dat boven de ondergrens ligt die de inspectie voor vergelijkbare scholen hanteert. In 2015 en 2016 is dit echter niet het geval. Bovendien behaalde de huidige zesde klas vorig jaar een onvoldoende resultaat voor begrijpend lezen en rekenen-wiskunde. Dat zou kunnen wijzen op een onvoldoende eindresultaat in 2017. Ook de resultaten op de tussentijdse toetsen laten een kwetsbaar beeld zien. In nagenoeg alle leerjaren en op alle vakgebieden behalen de leerlingen een onvoldoende resultaat.

De school heeft deze resultaten geanalyseerd en verklaart de lage opbrengsten uit het ruimhartige aannemebeleid van de afgelopen jaren, problemen in de continuïteit, het onvoldoende aansluiten van het didactisch handelen en het leerstofaanbod.

De school is bezig om de dossiers van de kinderen compleet te krijgen, omdat er gegevens ontbreken. Hierdoor is er nog niet voor alle leerlingen die dit nodig hebben een (voldoende onderbouwd) ontwikkelingsperspectief beschikbaar en is soms onduidelijk waarom leerlingen een eigen leerlijn volgen. Om deze reden is indicator 1.4 als onvoldoende beoordeeld.

De leerkrachten volgen de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen aan de hand van een systeem waarvoor de inspectie geen normen heeft. Hierdoor is indicator 1.5 niet beoordeeld.

Leerstofaanbod

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			•	

De school heeft zowel voor rekenen als voor taal een methode ingevoerd als aanvulling op de periodelessen die worden gegeven. Dit was een wens van het team, omdat zij materiaal misten om kinderen goed te kunnen ondersteunen. Een gedegen invoering van de nieuwe methode en de begeleiding van de leerkrachten hierbij ontbreekt echter.

De leerkrachten bieden de methodes aan alle leerlingen aan, tot en met het niveau van groep 8 of zoals is afgesproken van 'kaft tot kaft'. Door alle afspraken die dit jaar zijn vastgelegd, is de doorgaande lijn in de school versterkt.

De school ondersteunt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen door de inzet van een specifieke vrijeschoolmethode. De leerkrachten van klas 1 tot en met 6 geven hier elke week een les uit. Bij de kleuters is dit meer verwerkt in het spel.

Tijd

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Er zijn afspraken gemaakt over de onderwijstijd, die aan alle vakken wordt besteed en ook zijn er dagroosters voor elke klas gemaakt. Of dit voldoende is, gezien de behoeften van de leerlingenpopulatie, dient de school nog te onderzoeken.

Schoolklimaat

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.2	De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.3	Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			•	

De leerkrachten gaan op een respectvolle manier met de leerlingen om en dit geldt ook voor de leerlingen onderling. Toch geven de leerlingen aan dat er wel eens incidenten plaatsvinden. De leerkrachten reageren hier echter snel op. Dit beeld delen de ouders die de school als veilig voor hun kind(eren) ervaren. Hoe de school omgaat met incidenten en hoe zij deze probeert te voorkomen, staat beschreven in het veiligheidsplan.

Vorig jaar zijn vragenlijsten afgenomen onder de leerlingen en leerkrachten. Hierin is te lezen dat beide groepen zich voldoende veilig voelen.

Didactisch handelen en afstemming

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.		•		
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.		•		
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.		•		

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		

Het team is onlangs geschoold in het lesgeven volgens een didactisch model. Tijdens de lesbezoeken waren hier al elementen van terug te zien, maar de tijd is te kort geweest voor de leerkrachten om zich dit model volledig eigen te maken. Hoewel het de leerkrachten nog niet voldoende lukt om een doelmatige en interactieve les te geven, is wel duidelijk dat zij voldoende potentie in zich hebben.

Het klassenmanagement verdient nog aandacht. Leerkrachten kunnen de leerlingen duidelijker aangeven wat zij van hen verwachten.

Ook de afstemming moet beter. Zowel de instructie als de verwerking is veelal voor alle leerlingen hetzelfde. Leerlingen hebben in het gesprek met de inspectie aangegeven dat de uitleg vaak lang duurt en dat zij veel moeten wachten. Zeker voor leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong is het werk nog weinig uitdagend. Dat de betrokkenheid van leerlingen bij de uitleg en het zelfstandig werken zeer wisselend is (indicator 5.3), valt hieruit te verklaren.

Begeleiding en zorg

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		•		

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.		•		
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		•		

Omdat er in het verleden weinig geregistreerd is over de vorderingen van leerlingen is de intern begeleider hard bezig om alle gegevens van de leerlingen compleet te krijgen. Daarnaast is een start gemaakt met het beschrijven van de onderwijsbehoeften van de leerlingen en groepsplannen, waarin de leerkrachten de ondersteuning aan leerlingen beschrijven. Dit staat echter nog in de kinderschoenen, waardoor de informatie te globaal is. De analysevaardigheden van de leerkrachten schieten hier tekort, waardoor niet precies duidelijk is wat een kind nodig heeft en hier bij het lesgeven onvoldoende op wordt aangesloten. De ondersteuning van de leerkrachten om deze vaardigheden beter onder de knie te krijgen is minimaal.

De leerkrachten volgen de leerlingen aan de hand van landelijk genormeerde toetsen en bij de kleuters is het observatiesysteem vorig schooljaar vernieuwd. Hierdoor is er wel informatie over de vorderingen van kinderen beschikbaar, maar deze wordt nog te weinig geanalyseerd, om daar het handelen op aan te sluiten. Bovendien werd het periodeonderwijs van oudsher niet afgesloten met een terugblik op het geleerde door middel van een observatie of een toets of iets dergelijks waardoor deze belangrijke informatie onbenut is gelaten.

Kwaliteitszorg en voorwaarden voor kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		•		
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		•		
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		•		
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		•		

Voorwaarden voor kwaliteitszorg		1	2	3	4
10.1	De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.		•		
10.2	De schoolontwikkeling is verbonden met de visie op onderwijs, zoals geformuleerd in het schoolplan.		•		
10.3	De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.		•		
10.4	Bij de zorg voor kwaliteit zijn bestuur, directie, team en andere belanghebbenden betrokken.		•		

In de afgelopen jaren is door de diverse directeuren te weinig gestuurd op de kwaliteit van het onderwijs aan de hand van heldere ambities onderbouwd door doelen. Hierdoor is de kwaliteit langzaam afgeden. Ook het bestuur heeft hierop niet tijdig ingegrepen. Het team is door alle onrust onder ouders en het gebrek aan informatie en ondersteuning beschadigd geraakt. Het is goed om te zien dat de leerkrachten, onder de waarnemend directeur, hun zelfvertrouwen weer terug weten te vinden. Hij heeft een start gemaakt met het inrichten van de kwaliteitszorgcyclus, door het beschrijven van de leerlingenpopulatie en een eerste analyse van de eindopbrengsten.

Het is duidelijk dat er veel moet gebeuren om de kwaliteit weer in orde te krijgen. De waarnemend directeur en de intern begeleider spelen hier een belangrijke rol in, maar het bestuur kan hen daarin meer ondersteunen door bijvoorbeeld een extra inzet van personele middelen. Bovendien is het verbeterplan, gemaakt door een externe instantie, te globaal, waardoor het weinig richting geeft. De leerkrachten ervaren de persoonlijke begeleiding door deze instantie wel als prettig.

Naleving wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

Wij concluderen dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op De Toermalijn.

We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie en welke stappen de school gaat ondernemen om de kwaliteit weer op orde te krijgen.

Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

De school en het bestuur onderschrijven de bevindingen van de inspectie.

Deze komen in grote lijnen overeen met het door de school zelf eerder uitgevoerde onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs. Op basis hiervan is in 2016 al een verbeteringstraject ingezet. De inspanningen en extra investeringen in de verbetering van de onderwijskwaliteit hebben weliswaar tot versterking van de onderwijskwaliteit geleid, maar die verbeteringen blijken nog onvoldoende te zijn. Dit traject zal worden geïntensiveerd. Ter begeleiding van dit geïntensiveerde traject is een externe deskundige aangetrokken. Daarnaast blijft de huidige, zeer ervaren interim-directeur betrokken bij het aansturen van de school.

Het inspectierapport wordt door het bestuur en de directie besproken met het team. Het definitieve rapport wordt ook aan de ouders op een algemene ouderavond gepresenteerd, waar ook het geïntensiveerde verbetertraject wordt besproken.

De school en het bestuur zullen alles in het werk stellen om de waargenomen tekortkomingen in de onderwijskwaliteit binnen de door de inspectie aangegeven periode te verbeteren.

Het bestuur constateert dat de bereidheid en eensgezindheid bij team, interne begeleider en directie, om gezamenlijk de schouders onder dit proces te zetten, groot is. Ze heeft er dan ook vertrouwen in dat de school met behulp van ieders inspanning deze uitdaging tot een goed einde zal brengen. Uiteraard zal zij dit proces nauwlettend volgen en daar waar nodig extra ondersteunen.

5 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Op 4 november 2016 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: schoolleiding, intern begeleider, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in alle groepen. Deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

Aan het einde van de dag is een terugkoppeling gegeven aan het bestuur. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen besproken en heeft het bestuur aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.